

[Formanden.]

Agter ministeren at stille forslag om øget tilskud fra den fælleskommunale ud-ligningsfond til nedbringelse af kommunernes sygehusudgifter?

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Forslagsstilleren (Oluf Pedersen): Jeg har herved den ære at fremsætte forslag til beslutning af folketinget angående foretagelse af folkeafstemning.

Da spørgsmålet om Danmarks ratifikation af Parisaftalerne om Tyskland ikke forelå for vælgerne forud for valget, må jeg som tilhænger af folkestyre anse det for naturligt, at hver enkelt dansk vælger får lejlighed til at tilkendegive sin stilling overfor spørgsmålet.

Med hensyn til den praktiske udformning af spørgsmålet går jeg ud fra, at det, som befolkningen spørges om, er det samme som det, der skal forelægges folketinget til afgørelse.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til folketingsbeslutning vedrørende en af den internationale arbejds-konference i Genève i året 1952 vedtagen konvention om minimumsnormer for social tryghed, forslag til folketingsbeslutning vedrørende en af den internationale arbejds-konference i Genève i året 1949 vedtagen konvention om arbejds-klausuler i offentlige kontrakter og forslag til folketingsbeslutning vedrørende en af den internationale arbejds-konference i Genève i året 1949 vedtagen konvention om retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger.

Valgt blev: *Lindberg, Nina Andersen, Kaj Andresen, Holger Larsen, Wiggo Larsen, Th. Mikkelsen, Mørk, Robert Sørensen, Søren Andersen, N. Chr. Christensen, Gideon, Karl-skov Jensen, Johan Poulsen, Hanne Budtz, Bøgholm, Adolph Sørensen og Kirsten Gloerfelt-Tarp.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsorg og lov om folkeforsikring (vedrørende plejehjem for kronisk syge og rentemodtagere optaget i alderdomshjem og plejehjem).

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 601; fremsættelsen findes i tidenden sp. 1753).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Kaj Andresen: Det fremgår tydeligt af bemærkningerne til det foreliggende lovforslag, at antallet af pladser på de eksisterende offentlige plejehjem er meget ringe, vel 500—600. Deraf findes langt de fleste i København og nærmeste omegn, medens det øvrige land næsten er blottet for plejehjemspladser, og selvom man medregner pladserne på private plejehjem, viser en statistik i betænkningen om plejehjem for kronisk syge, at der, efter hvad læger og sygehusfolk skønner, er et udækket behov for anbringelse på plejestiftelser af ca. 4 800 kronisk syge landet over. Det er utvivlsomt, at den gældende lovgivning på dette område ikke har fremmet oprettelse af nye plejehjem. Som nævnt er de eksisterende hjem både få og ensidigt geografisk fordelt. København har 400—500 pladser, Københavns amt 70 og Roskilde amt 27. Herudover har Haderslev 29 pladser, Fredericia 24 og Nykøbing S. 11; resten er private plejehjem.

Når det udækkede behov andre steder i landet ikke har medført oprettelse af plejehjem, skønt behovet er der, skyldes det uden tvivl, at de eksisterende refusionsbestemmelser om fordeling af udgifterne på købstæder og amtsråds-kreds efter folketal virker så uretfærdigt, som tilfældet er. Et eksempel fra det amt, jeg selv repræsenterer, viser det tydeligt; eksemplet er omtalt i betænkningen om plejehjem. Da købstæderne og amtsråds-kredsen i Skanderborg amt i 1946 enedes om efter de gældende regler at oprette en plejestiftelse, midlertidigt indrettet i en afdeling af Skanderborg amts sygehus og senere tænkt indrettet i en selvstændig bygning, viste det sig, at da udgifterne herefter blev fordelt efter

[Kaj Andresen.]

indbyggertal, at Skanderborg kommune, hvor stiftelsen lå, havde en udgift pr. sygedag på 7 kr. 33 øre, Horsens på 17 kr. 48 øre, Silkeborg på 19 kr. 93 øre og amtsråds kredsen på 32 kr. 56 øre. Det er forståeligt, at en så ulige fordeling af byrderne i forhold til udnyttelsen for de enkelte kommuner hurtigt fratog dem lysten til at medvirke til en fast og varig ordning, og der blev derfor ikke noget af den nye plejestiftelse, ligesom den midlertidige kort efter blev nedlagt.

Det må derfor hilses med stor tilfredshed, at den højtærede socialminister nu i overensstemmelse med den nylig afgivne betænkning stiller forslag om ændringer i forsorgsloven og folkeforsikringsloven, så mulighederne for nyoprettelse af plejehjem bedres betydeligt.

Ifølge forslaget gøres reglerne for oprettelse af plejehjem mere smidige end nu. Det er et fremskridt, at ikke blot amtsråds kredsene, men også dele deraf, købstæderne i amtet eller en enkelt købstad, får adgang til efter behov at oprette hjem. Det vil også øge effektiviteten, at kommunerne får adgang til at indgå overenskomst med private plejehjem om modtagelse af kronisk syge. Hvor sådanne hjem eksisterer og har en sådan standard, at de opfylder de krav, kommunen må stille, vil der uden væsentlige udgifter kunne træffes en ordning.

Der har i det nedsatte udvalg været en række drøftelser om kronisk syge på alderdomshjem og aldersrentemodtagere på plejehjem. Resultatet er i forslaget begrænset til en bestemmelse om, at aldersrentemodtagere i visse tilfælde kan optages på plejehjem for kronisk syge. Denne bestemmelse kan sikkert være af værdi, men jeg går ud fra, at den højtærede socialminister er enig med mig i, at med det begrænsede antal pladser, der findes, bør det være de kronisk syge, der får forret til plejehjemmene.

Den del af forslaget, der er grund til at hilse med størst tilfredshed, og som vil få den væsentligste indflydelse på udviklingen indenfor plejehjemsområdet, er ændringen i refusionsbestemmelserne. Jeg konstaterer dog, at de er ikke blevet mindre indviklede end før, men det er en skavank ved de fleste love, hvor fordeling mellem stat

og kommune skal finde sted ved statstilskud, af udligningsfond, gennem mellemkommunal refusion o. s. v. De nye regler indeholder imidlertid to betydelige fremskridt: for det første at udgifterne til hjemmenes drift fordeles på amt og kommuner i forhold til antallet af plejedage, hvorved den enkelte kommunes udgift kommer til at svare til anvendelsesgraden, for det andet at der af den fælleskommunale udligningsfond ydes et ekstra tilskud pr. plejedag, således at udgifterne til plejehjemmenes drift stort set vil blive fordelt med halvdelen til staten og halvdelen til kommunerne. Med en sådan lempelse i vilkårene vil der uden tvivl og bør der også blive taget initiativ til oprettelse af plejehjem i mange kommuner landet over.

På et enkelt punkt har ministeren ikke fulgt udvalgets betænkning, nemlig ved fastsættelsen af maksimumsprocenten for det ekstraordinære tilskud. Udvalget havde foreslået den fastsat til 75 pct. af det beløb, hvormed udgiften pr. plejedag overstiger refusionstaksten; ministeren foreslår 40 pct. Jeg forstår godt begrundelsen herfor, nemlig hensynet til sikringen af en ligelig fordeling af udgifterne og ønskeligheden af, at udgifterne pr. plejedag ikke bliver for høje. Ordningen vil sikkert også virke tilfredsstillende for den store part af de almindelige plejehjem.

Det fremgår af udvalgets betænkning, at udvalget finder det rigtigt, at der også oprettes hjem med et lidt videre sigte end blot pleje. Her tænkes på hjem med mulighed for beskæftigelsesterapi, hjem, hvor der kan indrettes værksteder, forefindes maskiner og ansættes terapeuter til at assistere ved udviklingen af begrænsede beskæftigelsesmuligheder. Mener den højtærede socialminister, at loven vil åbne mulighed for, at sådanne hjem oprettes?

Bestemmelsen om, at kommunerne kan slutte overenskomst med de private plejehjem, vil, som jeg før sagde, betyde, at den nærmeste tids udvikling på plejehjemmenes område især vil følge denne linie. Sådanne overenskomster vil naturligvis blive afsluttet på de steder, hvor der findes private plejehjem af en virkelig god standard — og det gælder i mange tilfælde — men det kan ikke nægtes, at der med god grund har været rejst kritik mod enkelte af de

[Kaj Andresen.]

bestående private plejehjem. Det er i almindelighed mennesker med meget små midler, der søger disse plejehjem, og det bør sikres, at hjemmene opfylder i hvert fald sådanne minimumskrav, at der ikke sker grov udnyttelse af de kronisk syge eller de gamle, som søger dem. Jeg ved, at sundhedsmyndighederne fører tilsyn med de private plejehjem, men enkelte tilfælde giver mig anledning til overfor ministeren at understrege udvalgets henstilling vedrørende ønskeligheden af fastere retningslinier for tilsynet med disse hjem.

Jeg skal iøvrigt med disse bemærkninger anbefale det foreliggende lovforslag til vedtagelse.

Conrad Kofoed: Det foreliggende forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsorg og lov om folkeforsikring bygger på en betænkning afgivet af det udvalg, der i 1949 blev nedsat til undersøgelse af visse spørgsmål vedrørende plejehjem for kronisk syge. Udvalget foreslog fordelingen af udgifterne ved driften af plejehjem foretaget i forhold til indlæggelsesdage i stedet for som efter gældende lov i forhold til kommunernes indbyggerantal, og denne ændring, som findes i det foreliggende lovforslag, tror jeg faktisk bør gennemføres. Det har ofte givet anledning til misforståelser, at kommunernes udgifter blev fordelt efter folketallet i stedet for i forhold til indlæggelsesdagene.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at det er udvalgets opfattelse, at kommunernes tilbageholdenhed med at få oprettet amtsplejestiftelser skyldes den gældende refusionsregel, der ikke kan anses for rimelig og hensigtsmæssig. Det er muligt, at denne refusionsregel har sine mangler, men man kan godt gå ud fra, at de bestående selvejende institutioner bliver stærkt benyttet. Hvis der nu kan opnås en bedre refusionsordning, vil der antagelig blive oprettet flere amtsplejehjem for kronisk syge.

Ændringen i forsorgslovens § 39 tilsigter at give mere smidige regler for oprettelse af plejehjem; der vil således kunne oprettes plejehjem omfattende en hel amtsråds-kreds med dertil knyttede købstæder. I stk. 2 gives der adgang for kommunerne til at indgå overenskomst med private plejehjem

om modtagelse af kronisk syge. Efter min mening må vi søge at bevare disse private plejehjem, da de har stor betydning for hele samfundet.

Når amtskommunen opretter et plejehjem omfattende hele amtsråds-kredsen, foreslås det i ændringen til § 73 at dele de udgifter, der bliver tale om, således at amtskommunen bærer $\frac{1}{4}$ og den indlæggende sognekommune $\frac{3}{4}$, medens købstadkommunerne selv betaler hele den udgift, der ikke dækkes af refusionstakst eller tilskud.

Dette kan man formentlig tale nærmere om i et udvalg, og jeg antager, et sådant bliver nedsat. Her kan man vel også drøfte tilskuddet fra den fælleskommunale udlig-ningsfond, som er foreslået fastsat til halvdelen af nettogennemsnitsudgiften pr. pleje-dag for samtlige plejehjem, men dog ikke over 40 pct. af det beløb, hvormed udgif-ten overstiger den fastsatte refusionstakst.

Kunne disse bestemmelser medvirke til at lette eller aflaste sygehusene og — hvad der for mig er det vigtigste — skabe bedre kår for de kronisk syge, som virkelig trænger, vil mit parti se med velvilje på forslaget.

Hvad angår oprettelsen af værksteder med maskiner o. lign., mener jeg, vi må tage et vist forbehold, idet vi må være varsomme med at sætte for meget i gang. I første omgang må vi dog tage hensyn til alle dem, som det kniber for kommunalbestyrelserne ude omkring at få anbragt. Vi må se at finde de rigtige omgivelser og et hjem for sådanne mennesker, hvor de kan føle sig tilpas.

Ifølge lovforslagets bemærkninger er der ret stor forskel på udgiften pr. dag ved de forskellige plejehjem i Københavns amts-råds-kreds og i Roskilde amtsråds-kreds. Vi ønsker også gerne at drøfte økonomiske enkeltheder i udvalget.

Venstre ser i store træk velvilligt på det fremsatte lovforslag.

Gertie Wandel: Som nævnt i betæn-kingen fra det udvalg, der nedsattes i 1949 vedrørende plejestiftelser for kronisk syge, tilstræber de foreslåede ændringer i lov om offentlig forsorg og i loven om folkeforsik-ring en ændring i refusionsreglerne for at animere til oprettelse af flere plejehjem udover landet.

[Gertie Wandel.]

Det er meget få plejehjem for kronisk syge, der er blevet oprettet siden socialreformens gennemførelse i 1933. Oprettelsen påhviler som bekendt amterne, og der er al grund til at tro, at de foreslåede ændringer, som i høj grad begrænser amternes udgifter, vil føre til det ønskede resultat. Det nedsatte udvalgs forslag tager på alle punkter det hensyn, at den økonomiske fordeling af udgifter bliver mere retfærdig for de deltagende kommuner, og betyder en hel fornyelse af den økonomiske ordning. Det kan således nævnes, at Københavns amts tilskud efter de nye forslag til Lyngby plejehjem bliver 2 kr. 2 øre pr. belægningsdag og Gentofte kommunes 6 kr. 7 øre mod en tidligere samlet udgift for amtet på 13 kr. 47 øre. Det er tal, som taler, og som uden tvivl vil føre til, at vore kronisk syge vil kunne få bedre opholdsvilkår over hele landet.

En anden nyhed i lovforslaget, som man kan glæde sig over, er, at det vil være muligt at optage børn på plejehjem; ikke mindst de sidste års store polioepidemier har gjort dette meget ønskeligt. Der tages i lovforslaget iøvrigt det forbehold, at personer, som i højere grad er sindssyge, epileptikere eller åndssvage, ikke kan optages på plejehjem. Dette er fuldt forklarligt af hensyn til de andre patienter, men man må med beklagelse tænke på, at statens byggevirksomhed for til sindssygeforsorgen er gået helt i stå, og tænke på, hvor man så skal søge disse patienter, som ofte er til meget stor byrde for hjemmene, optaget, og man må håbe, der så snart som muligt også tænkes på at tage fat på bygningen af plejehjem også for disse mennesker.

I ændringen til folkeforsikringslovens § 54 bestemmes, at også invaliderentemodtagere, der er optaget på plejehjem, og som ikke har nogen indtægt, får lommepege ligesom aldersrentenyderne. Om lommepengenes udbetaling er indsat den bestemmelse, at der vil

„være at se bort fra mindre indtægter, der stammer fra rentemodtagerens personlige arbejde under opholdet i plejehjemmet.“

Det er en bestemmelse, der vil kunne blive til glæde for mange; med den i øjeblikket eksisterende interesse og sans for beskæf-

tigelsen af syge og invalider vil mange sikkert kunne få en bifortjeneste, der kan betyde en stor opmuntring i den hårde skæbne, der har ramt disse kronisk syge og invalider.

Der er således adskillige ting at glæde sig over i det forslag, der er blevet resultatet af udvalgets arbejde.

I den bestemmelse, der definerer, hvem plejehjemene er beregnet til at optage — det er forsorgslovens § 39, stk. 4 — står:

„De omhandlede plejehjem er beregnet på at modtage sådanne særlig dårligt stillede kronisk syge, som ikke kan få den fornødne pleje i et privat hjem.“ Da mit parti går ud fra, at ordene „dårligt stillede“ ikke tager sigte på de pågældendes økonomiske forhold, henstiller jeg varmt til den højtærede socialminister, at ordene „dårligt stillede“ må blive klart defineret som havende relation til den legemlige tilstand, så at loven kan blive til gavn for alle hårdt ramte invalider og kronisk syge i vort land.

Iøvrigt skal jeg tilsige mit partis støtte til en velvillig behandling af lovforslaget i det udvalg, der antagelig vil blive nedsat.

Svend Jørgensen: Ved socialreformens gennemførelse i 1933 blev der i loven om offentlig forsorg indsat bestemmelser om oprettelse af plejehjem for kronisk syge. Reglerne findes i lovens § 39 og går ud på, at amterne kan oprette sådanne hjem, og efter lovens § 73 fordeles så udgifter, som ikke dækkes af refusionstaksten, på amtsråds kredsen og de i forbindelse med denne stående købstæder efter befolkningstallet.

Nu er der gået ca. 20 år, siden socialreformen blev gennemført, og i tiden siden da er der næsten ingen hjem blevet oprettet af den pågældende art, hvad så årsagen dertil er. Vi har således kun ialt 12 hjem for kronisk syge for tiden, og af disse er endda kun halvdelen oprettet af amterne, medens de øvrige er private plejehjem, f. eks. Stefanshjemmet i Aarhus, der er velkendt blandt kommunerne og benyttes af en del af disse.

Socialministeriet nedsatte som nævnt i 1949 et udvalg til undersøgelse af dette spørgsmål. Udvalget har nu afgivet sin be-

[Svend Jørgensen.]

tænkning, hvorpå det foreliggende lovfor-
slag hviler. Udvalget er af den opfattelse,
at det er refusionsreglerne og fordelingen af
udgifterne, det er galt med, og at den til-
bageholdenhed, som har gjort sig gældende
på dette område, skyldes disse bestemmel-
ser, idet brugen af et plejehjem i højere
grad er afhængig af, hvor hjemmet er be-
liggende, end af befolkningstallet i de inter-
esserede kommuner. Udvalget foreslår der-
for — og den højtærede socialminister til-
træder dette forslag — at fordelingen af ud-
giften bliver beregnet pr. belægningsdag i
stedet for, som nu, efter folketal.

Endvidere foreslås det, at der, i modsæt-
ning til nu, gives tilskud af den fælleskom-
munale udligningsfond, ligesom tilfældet er
nu for sygehusenes vedkommende, idet det
jo er syge mennesker, det her drejer sig om.
Tilskuddet fra udligningsfonden tænkes ydet
pr. plejedag, og det foreslås fastsat til 50
pct. af nettogennemsnitsudgiften for samt-
lige plejehjem. I det hele taget sigter man
imod en ordning, hvorved udgiften for hjem
for kronisk syge fordeles med halvdelen til
staten og halvdelen til kommunerne. Kom-
munernes andel har udvalget derefter ment
at burde fordele med $\frac{1}{4}$ på amtskommunen
og $\frac{3}{4}$ på sognekommunen.

Alle disse tal og beregninger vil det sik-
kert være nødvendigt at vi ser nærmere
på i udvalget, og det samme gælder den sind-
rige beregning angående de økonomiske
virkninger; men da „Statistiske Efterret-
ninger“, nr. 85 fra 28. december 1954, just
har bragt en oversigt over de sociale udgif-
ter i 1952 og 1953 og angivet det beløb, der
er brugt til samtlige kronisk syge i landet,
til 9,7 mill. kr., kan man vel med nogen-
lunde sikkerhed skønne over, hvad pleje-
hjem for kronisk syge koster i dag, og hvad
de vil komme til at koste efter de foreslå-
ede regler.

Forøvrigt er jeg ikke så sikker som det
udvalg, der har forment forslaget, på, at
grunden til, at der bliver oprettet så få
plejehjem, udelukkende er at søge i refusi-
onsreglerne og fordelingen af udgifterne.
Jeg tror, at den snarere er at søge andetsteds,
bl. a. i mentaliteten hos de kronisk syge og
hos deres slægtninge. Mine erfaringer går
i hvert fald ud på, at nogle af de syge nød-
dig vil anbringes på sådanne hjem, men hellere

vil gå i de vante daglige omgivelser, i hvert
fald så længe de nogenlunde kan passe sig
selv og er oven senge; men der er jo også
andre kategorier af kronisk syge, og for disse
vil indretningen af særlige hjem være af
overordentlig stor betydning. Det var måske
en idé at indrette et bestående sygehus i
hvert amt til hjem for kronisk syge — jeg
ved, at der i Maribo amt og i adskillige
andre amter er tanker fremme i så hense-
ende. Det ville indebære den fordel, at hjem-
met så kunne indrettes således, at det kan
modtage de forskellige former af kronisk
syge, deriblandt også dem, som ellers ikke
kan få hjælp og som følge deraf selv må sørge
for deres pasning. Alle disse tanker må
imidtild nu gøres til genstand for nøjere
drøftelse i udvalget.

Jeg skal med disse bemærkninger anbe-
fale lovforslaget.

Ragnhild Andersen: Det kommunistiske
parti ser med megen sympati på dette lov-
forslag, som jo går ud på at ændre bestem-
melserne i forsorgsloven og folkeforsikrings-
loven i den hensigt at gøre det muligt at få
oprettet flere plejehjem for kronisk syge.
Det har jo i adskillige år — som det også
er sagt af andre ordførere her i dag — været
et stort problem, at mange sognekommuner
og amtskommuner har haft altfor få pladser
på plejehjemmene. Aarsågen til pladsmang-
len har vel været den, at behovet har været
stigende, og at der så godt som ikke er blevet
oprettet nye hjem. Det har været et stort
problem for de kommuner, som ikke har
kunnet anvise de kronisk syge plads på
plejehjem; de har derfor i mange tilfælde
måttet ty til hospitalsindlæggelse af disse,
som rettelig ikke hører hjemme på egentlige
hospitaller. Mange af disse kronisk syge har
måttet opholde sig på hospitalerne i årevis,
og der er vel ingen tvivl om, at byrden ved
den situation, vi har befundet os i, har
været størst for de mennesker, det her drejer
sig om, de enkelte kronisk syge, som enten
kom på et hospital og måtte ligge der i åre-
vis, eller som — sådan gik det i mange til-
fælde — måtte forblive i deres private hjem,
hvor der i adskillige tilfælde har været
meget store vanskeligheder ved at skaffe
dem den fornødne plads, den fornødne pleje
og omsorg i det hele taget.

Det ærede medlem hr. Svend Jørgensen

1843 ^{20/1} 55: I. beh. af f. t. l. om ændr. i l. om off. forsorg (plejehjem for kronisk syge). 1844

[Ragnhild Andersen.]

nævnte, at nogle af de kronisk syge foretrak at blive i deres vante omgivelser. Det er nok muligt; men det er utvivlsomt også rigtigt, at mange af dem har ønsket at komme på plejehjem, men ikke har haft mulighed derfor grundet på den store mangel på sådanne. I andre tilfælde har kommunerne måttet anbringe kronisk syge på private plejehjem.

Det siges i den betænkning, der er afgivet, af det i 1949 nedsatte udvalg, at der i den seneste tid har været rettet kritik imod sundhedsforholdene på disse private hjem; det siges, og det skal man lægge mærke til — jeg beder om tilladelse til et kort citat —:

„... at der måske kan rejses tvivl om, hvorvidt sundhedsmyndighedernes tilsyn har været fuldt tilstrækkeligt“.

Jeg finder anledning til her at sige, at man må bemærke sig den betænkning, der er afgivet vedrørende den fremtidige administration af dette lovområde. Der er i det nævnte udvalg fremsat synspunkter, som jeg på en lang række områder finder rigtige, og som man bør mærke sig ved lovens fremtidige administration, selvom de ikke er kommet til udtryk i forslagsform.

Lovforslaget tilsigter jo først og fremmest at ændre forsorslovens § 73, således at dækning af underskuddet ved driften af plejehjem sker i forhold til indlæggelsesdage, og at der udover den takst, der kan anmeldes til refusion i henhold til folkeforsikringsloven, kan ydes et tilskud fra den fælleskommunale udligningsfond.

Ministeren har, som han siger det i sin fremsættelsestale, ved forslagets udarbejdelse taget sigte på, at udgiften ved plejehjem for kronisk syge fordeles med ca. halvdelen til henholdsvis staten og kommunerne. Mit parti anser denne ændring for helt rigtig, idet det jo har været de indtil nu gældende refusionsregler, som har bevirket den forskelsbehandling af kommunerne, som ikke er fundet rimelig af disse, og som heller ikke har været det. En sådan forskelsbe-

handling virker jo ikke animerende på udviklingen af de kommunale sociale indretninger.

Udvalget har foreslået, at tilskuddet for det enkelte plejehjem aldrig vil kunne overstige 75 pct. af det beløb, hvormed udgiften pr. plejedag overstiger den fastsatte refusionstakst. Det fremgår både af bemærkningerne og af den højtærede ministers fremsættelsestale, at denne procent har ministeren ikke ment at kunne foreslå; han har i lovforslaget foreslået, at det bliver 40 pct. af den overskydende udgift. Jeg vil gerne spørge, om ministeren ikke mener, det er et stort spring fra 75 pct. ned til 40 pct., og om man ikke kan befrygte, at der på dette område kan opstå vanskeligheder.

Et andet spørgsmål, som jeg gerne vil stille til den højtærede minister, er spørgsmålet om børns anbringelse på plejehjem. Det foreslås i den nye § 32 — jeg ved ikke, om det er helt velovervejet — at der i plejehjem for kronisk syge kan optages børn. Jeg vil gerne spørge ministeren derom, fordi man altid vil være ængstelig ved at anbringe syge børn blandt rimeligvis et flertal af syge voksne. Måske tænker man sig — jeg ved det ikke, derfor spørger jeg — i fremtiden at indrette særlige plejehjem for kronisk syge børn. Jeg mener i hvert fald, det er en overvejelse værd, om det er rigtigt at anbringe kronisk syge børn på sådanne plejehjem som nævnt i den nye § 32.

Mit parti anser det for glædeligt, at disse ændringer i forsorsloven nu vil gøre det lettere at få oprettet flere plejehjem, og vi er altså helt indforstået med de foreslåede ændringer, hvad forsorsloven angår.

Vi er også helt indforstået med de foreslåede ændringer i folkeforsikringsloven, gående ud på at indføre tilsvarende regler for rentemodtageres optagelse på plejehjem som dem, der gælder for alderdomshjem. Jeg er sikker på — det er jo også andre ordførere forvisset om — at det vil blive hilst med tilfredshed mellem de kronisk syge, at lommepengene, der hidtil har været betydelig mindre på plejehjem for de kronisk

[Ragnhild Andersen.]

syge, nu vil blive fastsat til samme størrelse som de lommepege, der udbetales til rentemodtagere på alderdomshjem. Jeg er også sikker på, at det vil vække tilfredshed, at de småbeløb, der kan indtjenes på hjemmene, ikke skal medregnes som indtægt.

Som sagt, mit parti anser lovforslaget for et fremskridt, som utvivlsomt kan afhjælpe en del mangler, men ikke dem alle i første omgang. Rigtigt anvendt af kommuner og amtskommuner vil loven imidlertid være en betydelig forbedring af forholdene for nogle af de vanskeligt stillede medborgere.

Viggo Stærke: De ændringer, som er foreslået til loven om offentlig forsorg og loven om folkeforsikring, hilser vi med glæde, fordi vi mener, at her er et vigtigt område i forsorgen for dem, der ikke kan hjælpe sig selv, de ulykkelige, de hjælpeløse, de kronisk syge. Hele denne forsorgsopgave kan løses på forskellig måde. Behandlingen i patienternes hjem i deres egen familie har sine overordentlig store fortrin i hele den menneskelige og sjælelige side af sagen, og hvor den kan gennemføres, er det også i patienternes interesse. Men det, som er vanskeligt, er at skaffe plads, at få råd og få tid til at behandle disse mennesker i hjemmene i vor tids forcerede tempo, og derfor er løsningen gennem sygehjem en særdeles tilfredsstillende ordning.

Tidligere blev en del af disse patienter behandlet på sygehuse, men når deres sygdom er i et stadium, hvor den egentlig ikke kræver behandling, fordi den ikke er påvirkelig af behandling, men væsentligt kræver pleje, er det opgaven at gå over til det egentlige plejehjem. Dette, at der i det foreliggende lovforslag åbnes adgang for både de plejehjem, der er oprettet af amt og kommuner, og for de plejehjem, som er rent private, til at få hjælp, hilser vi også med glæde, idet vi tror, at mange af disse opgaver udmærket kan løses ved privat initiativ.

Hvad angår alle de indviklede regler for refusionsordningen mellem staten, amtet, kommunerne, den kommunale udligningsfond og invalidefonden o. s. v., er det for almindelige mennesker meget vanskeligt at overskue dem, og en forenkling af disse regler tror jeg i mange kredse vil blive hilst med tilfredshed. Det bør ikke være sådan,

at megen tid skal gå med beregninger og udregninger.

I lovforslagets § 2, ændringen til folkeforsikringslovens § 54, hvori der foreslås indsat to nye punkter 6 og 7, tales der om, at der vil være at se bort fra mindre indtægter, der stammer fra rentemodtagerens personlige arbejde. Jeg synes, at når dette lovforslag kommer i udvalg, bør man undersøge, om ikke man kan fjerne ordet „mindre“.

Hvorfor skal disse ulykkelige mennesker, hvis de er i stand til med et særligt talent eller særlige evner at frembringe noget værdifuldt, så ikke have lov til at beholde indtægterne deraf ubeskåret? Det vil for deres karakter og deres selvagtelse betyde overordentlig meget. I det hele taget tror jeg, at det er meget vigtigt for den sjælelige side af disse patienter, at der åbnes mulighed for så megen beskæftigelse, som kan gennemføres, og som de egner sig til. Der er her opgaver at tage op, som jeg synes naturligt kommer indenfor loven om offentlig forsorg. Fra mit partis side kan jeg ellers som sagt anbefale lovforslaget.

Gottschalek-Hansen: Det foreliggende lovforslag vil næppe vække større opsigt hos den almindelige befolkning, da det jo heldigvis, må man sige, kun er en meget lille del af befolkningen, der er så ulykkeligt stillet, at den på grund af en kronisk sygdom for stedse er slået ud og henvist til en uvirksom tilværelse bundet til en sygeseng eller lænket til en stol. Men for disse mennesker — og det drejer sig om ca. 1/2 pct. af landets befolkning eller omkring 20 000 mennesker, hvoraf halvdelen burde anbringes i plejehjem — og for deres familie og pårørende er dette lovforslag af den allerstørste betydning, og jeg vil gerne, ikke alene som medlem af det høje ting, men også som formand for Sammenslutningen af Diakonhjem for kronisk syge i Danmark, rette en varm tak til den højtærede socialminister for den interesse, ministeren har vist dette alvorlige spørgsmål ved at søge fremmet en lovændring, som betyder en afgørende og stor forbedring af de kår, en bestemt gruppe ulykkelige medborgere er henvist til at leve under.

Man taler ofte om vor høje sociale standard i almindelighed, og det er utvivlsomt med fuld ret. Intet sted i verden er den so-

[Gottschalck-Hansen.]

ciala forsorg bedre udbygget end i Danmark, men det er ikke ensbetydende med, at der ikke ligger uløste opgaver, der venter på deres løsning. Med det foreliggende forslag synes jeg vi er kommet et væsentligt skridt videre på vejen fremad. Da den store socialreform blev gennemført i 1933, var der også i den tænkt på de kronisk syge, nemlig derved, at der for amterne blev åbnet adgang til oprettelse af plejestiftelser, hvortil udgifterne skulle betales af kommunerne i forhold til indbyggertallet. Denne fordeling er ikke heldig. Som et eksempel herpå kan man henvise til et forsøg med oprettelse af en amtsplejestiftelse i Skanderborg amt, hvor udgiften pr. sygedag for en patient fra Skanderborg kommune androg 7 kr. 33 øre, medens Horsens kommune havde en udgift på 17 kr. 48 øre pr. dag, Silkeborg 19 kr. 33 øre og amtsråds kredsen som sådan 32 kr. 56 øre pr. sygedag. Der er ingen tvivl om, at denne ulighed i betalingen pr. sygedag i afgørende grad har bevirket, at der kun er blevet oprettet meget få amtsplejestiftelser.

Denne ulempe rådes der nu bod på ved en mere retfærdig fordelingspraksis, og dette vil formentlig bevirke, at der udvises større aktivitet fra amternes side. Selvom man udbygger de offentlige plejehjem og søger antallet af disse forøget, mener jeg dog fortsat, det er nødvendigt, at man samtidig opretholder de bedste af de private plejehjem, hvadenten det er selvejende, velgørende institutioner — som f. eks. De samvirkende Menighedsplejer, der gør en stor og anerkendelsesværdig indsats her i København, i Gentofte og i Aalborg, og som forøvrigt også har modtaget en henvendelse fra Frederiksborg amt om at begynde et arbejde dér — eller lederejede diakonhjem. Det har været en stor opmuntring for de diakoner, der leder deres egne institutioner, at se den anerkendelse og påskønnelse, som det sagkyndige råd i kommissionen har givet udtryk for i den betænkning, der er afgivet. Jeg beder formanden om tilladelse til et kort citat. Det hedder i denne:

„Som en anden særlig gruppe må nævnes diakonhjemmene, hvor der gennemgående — ofte under en betydelig indsats fra ledernes side såvel økonomisk som arbejdsmæssigt — blev udført et udmærket arbejde for beboerne på hjemmene“.

Det er altid opmuntrende, når man også fra det offentlige side forstår at værdsætte og påkønne en sådan indsats, som gøres på dette store område, hvor det ikke bare er en forretning, der drives, men hvor det er mennesker, der virkelig er dikteret af et bestemt kald til en opgave, som føler trang, lyst og vilje til at hjælpe andre, nødlidende mennesker. Ved at lade disse diakonhjem overgå til selvejende institutioner skabes der mulighed for et værdifuldt og gavnligt sammenspil mellem offentlig og privat forsorg, hvad der på adskillige områder har vist sig at være særdeles heldigt. Dels vil den private islet fremhæve det hjemlige præg, dels vil de allerede bestående institutioner gøre det lettere også udfra et økonomisk synspunkt at føre loven ud i livet.

Belært af bitre erfaringer ved vi alle, at der undertiden vedtages love i det høje ting, som efter at være blevet stadfæstet lægges i forglemmelsens skuffe. Jeg anmoder den højtærede minister om, at dette ikke må blive tilfældet med det lovforslag, som i dag er blevet behandlet, men at det må blive ført ud i livet. Sociale reformer betyder altid penge, og vi ved, at det i øjeblikket ligger lidt hårdt med finanserne, men der er nu engang opgaver, som skal og må løses, og en af disse er den foreliggende.

Socialministeren (Strøm): Jeg takker samtlige ærede ordførere for de venlige bemærkninger, der er fremsat om lovforslaget. Der er udtalt ønske om udvalgsbehandling, og det er klart, at mange af de problemer, der er rejst nu, bedst vil egne sig til at blive diskuteret i et udvalg. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke det udvalg, der med sygekassedirektør Alice Bruun som formand har undersøgt spørgsmålet og afgivet den betænkning, der danner grundlaget for lovforslaget.

Der er stillet enkelte spørgsmål, som det måske vil være rimeligt for mig at besvare på nuværende tidspunkt.

Det ærede medlem hr. Kaj Andresen spurgte, om jeg mener, at de plejehjem, der igangsætter beskæftigelse for de kronisk syge, kan klare sig med de refusionsregler, der er foreslået. Dertil må jeg svare, at det mener jeg de kan, fordi der er mulighed for at ansætte forskellige satser af de beløb, der refunderes de enkelte hjem.

[Socialministeren.]

Det ærede medlem hr. Svend Jørgensen sagde, at der er mange kronisk syge, der hellere vil være hjemme end på plejehjem. Det er helt rigtigt, at de kronisk syge, der kan være hjemme, der kan blive passet hjemme, hellere vil være hjemme end på plejehjem, men det, der er tale om, er, at vi i høj grad mangler hjem for dem, der ikke kan være hjemme og blive passet hjemme, og som mangler et sted, hvor de kan få pleje og pasning. Jeg forstod også på det ærede medlem, at når det var tilfældet, er det klart, at vi må yde vor medvirken, og det er altså også det, som lovforslaget tilsigter.

Det ærede medlem fru Ragnhild Andersen spurgte, om ikke der var et stort spring fra de 75 pct., som udvalget har foreslået som refusion af underskuddet, til de 40 pct., som jeg nu har foreslået. Selvfølgelig må jeg erkende, at der er et stort spring fra 75 ned til 40, men det, som nu engang har været opgaven, og som jeg også tror at vi i og for sig alle giver tilslutning til, er at nå til, at halvdelen af udgifterne bliver pålagt kommunerne og den anden halvdel staten, og det er altså det, de 40 pct. bevirker.

Det ærede medlem spurgte, om det nu er rigtigt at anbringe børn på sådanne plejestiftelser, hvor der hovedsagelig er ældre. Det, der først og fremmest er tale om her, er, at børnene kan komme på plejehjem, hvor de kan få en behandling, som er til gavn for de pågældende børn. Det er ikke meningen, at børnene skulle hen på et sted, hvor de fik det ubehageligt, tværtimod. Om det så i større udstrækning kan blive sådan, at vi med tiden får specielle plejehjem for børn, som det ærede medlem også omtalte, er en anden sag. Det er klart, at det ville være det rigtigste.

Det ærede medlem hr. Viggo Starcke sagde, at refusionsreglerne er vanskelige at hitte ud af. Jeg skal meget gerne understrege, at det er i og for sig vanskeligt at hitte ud af de forskellige refusionsregler, men resultatet er altså, som jeg har sagt et par gange, at når det bliver gennemført, skulle 50 pct. falde på kommunerne og 50 pct. på staten, og de kommunalfolk og de mennesker, der almindeligvis arbejder med de problemer, er fuldt indforstået med de refusionsregler, der her er tale om.

Det ærede medlem omtalte også den fore-

slåede bestemmelse om, at der på sådanne plejestiftelser eller hjem for kronisk syge kan ses bort fra en mindre arbejdsindtægt, og det ærede medlem mente, at man skulle se bort fra hele arbejdsindtægten. Det er i og for sig også tiltalende, men dette her er, om jeg så må sige, en lille begyndelse. På andre hjem, f. eks. på alderdomshjem, er der bestemmelser om, at hvis folk der tjener noget, skal de aflevere det. Her er vi faktisk gået videre end på andre områder, og det, at vi ser bort fra en mindre arbejdsindtægt her, kan bevirke, at vi eventuelt må til at gøre det samme på andre områder. Jeg har altså været lidt betænkelig ved at gå videre på nuværende tidspunkt, men jeg skal gerne erkende, at jeg i høj grad har min opmærksomhed henvendt på det, som det ærede medlem nævnte, ikke alene for de kronisk syge, som der her er tale om, men også for beboerne i andre institutioner indenfor staten og kommunerne.

Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen, at jeg også meget gerne vil benytte lejligheden til at takke de private, der gennem en årrække har påtaget sig en opgave, som vi vist roligt kan sige er blevet forsømt fra det offentlige side. Det er denne forsømmelse, der bevirker, at vi nu kommer med dette lovforslag. Jeg vil sandelig gerne takke de forskellige private plejehjem, der er oprettet, hvad enten det er menighedsplejer eller lederejede diakonhjem, for den indsats, de har øvet med små midler og med lang arbejdstid. De har påtaget sig en gerning og en opgave, som der er grund til at påskønne og også takke dem for, og kan jeg fremover være medvirkende til en ordning, der kan skabe noget bedre vilkår for disse institutioner, vil jeg meget gerne. Der er også i betænkningen peget på, at det kunne tænkes, at vi kunne gå frem efter noget nær de samme retningslinier for de hjem, der her er tale om, som indenfor børneforsorgen ved at gøre dem til selvejende institutioner, som vi fra statens side i de enkelte tilfælde kunne give bevilninger for at få problemerne klaret. Jeg har i høj grad min opmærksomhed henvendt herpå og vil gerne tilsige min gode støtte, så vi også på disse områder kan nå et stykke frem.

Jeg takker som sagt for den venlige tilslutning til lovforslaget. Jeg håber, at vi

[Socialministeren.]

ved hurtigt udvalgsarbejde kan nå til enighed om at gennemføre denne lov.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Kaj Andresen: Jeg tillader mig at foreslå, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 21. januar, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsorg og lov om folkeforsikring (vedrørende plejehjem for kronisk syge og rentemodtagere optaget i alderdomshjem og plejehjem).

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov nr. 69 af 7. marts 1952 om oprettelse af havebrug og havelodskolonier m. m.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om udøvelse af lægegerning.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om udøvelse af tandlægevirksomhed.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om euforiserende stoffer.

Mødet hævet kl. 14.

44. møde.

Fredag den 21. januar kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsorg og lov om folkeforsikring (vedrørende plejehjem for kronisk syge og rentemodtagere optaget i alderdomshjem og plejehjem).

Valgt blev: *Kaj Andresen, Bundvad, Urban Hansen, Aage Knudsen, Holger Larsen, Mørk, Sofie Pedersen, Edel Saunte, Conrad Kofoed, Søren Andersen, N. Chr. Christensen, Foged, Ellen Poulsen, Gertie Wandel, Fibiger, Gottschalck-Hansen og Svend Jørgensen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov nr. 69 af 7. marts 1952 om oprettelse af havebrug og havelodskolonier m. m.

(Første behandling findes i tidenden sp. 891; udvalgets betænkning findes i tillæg B. sp. 149).

Udenfor betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, det stillede ændringsforslag og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under eet.

Ordføreren (Chr. Thomsen): Som det fremgår af betænkningen, har der været afholdt 4 udvalgsmøder og et samråd med landbrugsministeren. Der har i udvalget været fremsat det ønske, om det ikke var muligt at sammenarbejde dette lovforslags bestemmelser med selve statshusmandsloven, og for at forsøge, om dette er muligt, har mi-